Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ अर्हम् ॥

तपोमूर्तिपूज्याचार्यदेव श्रीविजयकर्पूरसूरिभ्यो नमः

श्रीरुद्रपल्लीयगच्छीयाचार्य श्रीवर्धमानसूरिविरचितः

॥ श्रीस्वप्नप्रदीपः (स्वात्मावबोधजस्वप्नाधिकारः) ॥

॥ अथ दैवतस्वप्नविचाररूपः प्रथम उद्योतः ॥

परात्मानं नमस्कृत्य परमात्मावबोधजम् ।
पूर्वशास्त्रानुरोधेन किञ्चित्स्वप्नफलं ब्रुवे ॥१॥
स्वप्नश्चतुर्विधः प्रोक्तो दैवः स्वानुभवप्रजः ।
धातुप्रकोपजश्चैव चिन्तोद्भूतश्चतुर्थकः ॥२॥
द्वावाद्यौ सफलावन्यौ निष्फलौ द्वौ दिवानिशम् ।
आद्यः सदा द्वितीयस्तु निशि सौख्यस्थितस्य च ॥३॥
देवयक्षादयो विप्रा गावो राजा च लिङ्गिनः ।
पितरो देवमूर्तिश्च वाक्चेष्टैषां च दैवतम् ॥४॥
सुखस्थस्य महास्वप्नः पूर्वकर्मानुसारतः ।
यो भाविसूचकः स्वप्नः स ज्ञेयः स्वानुभावजः ॥५॥
वातपित्तमलश्लेष्म—मूत्रमालिन्यरोगजः ।
दुःशय्यादिभवः स्वप्नः स ज्ञेयो दोषजोऽफलः ॥६॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

चिन्तावियोगदुश्चेष्टा—दिनकृत्यस्मृतिभ्रमात् ।
कोऽपि यो जायते स्वप्नो वंध्याश्चिन्तोद्भवः स तु ॥७॥
एकद्वित्रिचतुर्याम—प्रान्तस्वप्नफलं क्रमात् ।
वर्षाष्टवेदैकैःमासै—स्तद्दिने वा दिनत्रये ॥८॥
दैवतस्त्रिविधः स्वप्नो दर्शनालापचेष्टितैः ।
क्रमेण त्रितयं वक्ष्ये फलं त्वभि समासतः ॥९॥
अर्हद्बुद्धमहादेव—विरञ्चिगरुडध्वजाः ।
अम्बिकायक्षगन्धर्व—क्षेत्रपालादयः सुराः ॥१०॥
शास्त्रोक्तविधिना वर्ण—कलशायुधवाहनाः ।
सौम्याः सुखानि यच्छन्ति स्वप्ने दृष्टा न संशयः ॥११॥
फलशाखाभृतो वंश—वृद्धिं दीर्घां महोन्नतिम् ।
चारुवस्त्रं राजमान्यं लक्ष्मीपतिं सभूषणाः ॥१२॥
पुष्पादिवृष्टिं कुर्वाणा महोत्सवकराः परम् ।
ध्यानस्तिमितनेत्रास्तु महाज्ञानप्रकाशकाः ॥१३॥
एते विकटरूपाश्च दुःखशोकप्रदा नृणाम् ।
ह्रस्वा मानविघाताय दीना दैन्यप्रदायकाः ॥१४॥
रुदन्तो बहुशोकाय नग्ना दारिद्र्यहेतवे ।
पलायमाना भाषन्ते परचक्रोद्भवं भयम् ॥१५॥
युद्धाय स्युः कम्पमानाः कृशा दुर्भिक्षकारिणः ॥
रोगं मलिनमूर्द्धानो दारिद्र्यं भूषणोज्झिताः ॥१६॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गायन्तश्च हसन्तश्च नृत्यन्तो मृत्युदायकाः ।
हस्ताद्धस्तं पृष्ठहस्तं यच्छन्तो भयभञ्जनाः ॥१७॥
स्नानान्ते पतनपरा दोषमुच्छिष्टतां भयम् ।
कथयन्ति महापापं स्वादन्तो खाद्यमुत्तमाः ॥१८॥
जय जीव तथा नंद सुखं तिष्ठ स्थिरीभव ।
इत्यादि वचनं तेषां सर्ववाञ्छितदायकम् ॥१९॥
पत गच्छ म्रियस्वेति वचन दुःखदं पुनः ।
शुभा शुभङ्करी चेष्टा दुश्चेष्टैषां न शोभना ॥२०॥
तेषां च प्रतिमाः स्वर्ण—रूप्यरत्नविनिमिताः ।
धातुश्वेताश्ममय्यश्च स्वप्ने दृष्टाः सुखावहाः ॥२१॥
अस्थिकाष्ठदृषद्न्त—लोहलेप्यच्चताश्च ताः ।
भग्ना व्यङ्गा दुःखकरा ग्रन्थिमत्यो न शोभनाः ॥२२॥
स्वेदनिर्लोठरुदन—रक्तोद्गारस्मितान्विताः ।
गीतनृत्यकम्पयुक्ता मृत्व्यापद्दुःखदायकाः ॥२३॥
दुःस्थानकस्थिताः पूजां काङ्क्षन्ति प्रतिमा ध्रुवम् ।
अपूजा भ्रष्टगेहाश्च तद्भ्रंशं कथयन्ति ताः ॥२४॥
पितरो मृततुल्याश्च प्रहृष्टाः श्वेतवाससः ।
सभूषणाः शुभाचाराः स्वप्ने कुशलकारिणः ॥२५॥
स्युः श्राद्धकाङ्क्षिणः क्षामा नग्ना वसनकाङ्क्षिणः ।
श्मशानवनमध्यस्था याचन्ते स्थानमात्मनः ॥२६॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रुदन्तश्च वियोगाय क्लेशाय मलिनाम्बराः ।
गायन्तश्च हसन्तश्च कथयन्ति महोत्सवम् ॥२७॥
पुत्रप्रदाः फलकराः शुभदाश्च पयःकराः ।
स्वप्ने यद्यत्प्रयच्छन्ति तत्तल्लाभं विनिर्दिशेत् ॥२८॥
कथयन्ति च यद्वाक्यं पितरस्तन्न चान्यथा ।
तृष्णातुरजलाकाङ्क्षा मुक्तकेशाः क्षयङ्कराः ॥२९॥
मुण्डिता दीक्षिताश्चैव कथयन्ति कुलक्षयम् ।
लिङ्गिनः स्वस्ववेषाढ्या निष्पापाः शान्तमूर्तयः ॥३०॥
शुभचेष्टाः शुभाकाराः शुभं यच्छन्ति देहिनाम् ।
मुनयो गौतमाद्या ये ते दृष्टाः सत्फलप्रदाः ॥३१॥
पुनः पुनः स्वप्नदृष्टाः स्वस्वदेवप्रसाददाः ।
क्रूरास्तद्देवकोपाय वामा दारिद्र्यसूचकाः ॥३२॥
अन्यान्यवेषाः प्रभ्रष्टा गीतनृत्यस्मितान्विताः ।
दुर्भाषणाश्च दुःशीला न शुभाः क्वापि लिङ्गिनः ॥३३॥
द्विजास्तु लिङ्गिवद् ज्ञेयाः सुभाषा वेषशालिनः ।
मुण्डितत्वं जटालत्वं त्वशुभं च विशेषतः ॥३४॥
गावः क्षीरं स्रवन्त्यस्तु सवत्साश्चातिशोभनाः ।
आरोग्यं कुलवृद्धिं च भूमिलाभं वदन्त्यमूः ॥३५॥
दीनाः कृशा भग्नशृङ्गा रुदन्तः कुलनाशदाः ।
कौसुम्भवेषा मरणं कथयन्ति गवां गणाः ॥३६॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भिक्षार्थिनः पुण्यलाभं पूर्णपात्रा महाश्रियम् ।
आशीर्मुखा वंशवृद्धिं कथयन्त्येव लिङ्गिनः ॥३७॥
मृता धृतव्रणाश्शिङ्कनाः पलायनपरायणाः ।
ध्रुवं दिशन्ति वै गावो देशक्षयकुलक्षयौ ॥३८॥
नृपः सिंहासनासीन—श्छत्रवस्त्रोपशोभितः ।
सभूषणो हयारूढो रथेभनरवाहनः ॥३९॥
सुवाक् शस्त्रकरश्चैव स्वप्ने दृष्टो महार्थदः ।
पूर्वोक्ताद्विपरीतस्तु दुःखशोकप्रदो नृणाम् ॥४०॥
दण्डभृन्मरणं दत्ते दारिद्र्यं पादचारगः ।
नृपः यस्य समासेन स्थापनं कुरुते मुदा ॥४१॥
स्वप्ने तस्य विनिर्देश्यं राज्यं वा स्वर्गमेव च ।
देवाः प्रव्रजिता विप्रा गावः पितर एव वा ॥४२॥
नृपाः स्वप्ने वदन्त्यत्र यत्तत्सत्यं न संशयः ।
मलमूत्रवातपित्त—श्लेष्मरोगप्रकोपतः ॥४३॥
एतेषां दर्शनं भाषा निष्फलाश्चिन्तनादपि ।
इत्येतद्दैवतं स्वप्नं द्विजलिङ्ग्यादिभेदतः ॥४४॥

इति रुद्रपल्लीयगच्छे श्रीवर्धमानसूरिकृते स्वप्नप्रदीपे-
स्वात्मावबोधजस्वप्नाधिकारे देवतस्वप्न-
विचाररूपः प्रथम उद्योतः ॥१॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ अथ द्वासप्ततिमहास्वप्नविचारो द्वितीयोद्योतः ॥

धातुप्रकोपजः स्वप्न—श्चिन्तास्वप्नश्च निष्फलः ।
व्याख्यानमेतयोर्लोके निष्फलत्वान्न कथ्यते ॥१॥
आत्मावबोधजः स्वप्नः क्रमाद्व्याक्रियतेऽधुना ।
स्वदेहपरदेहादि—चेष्टाभिः सोऽप्यनेकधा ॥२॥
द्वासप्ततिमहास्वप्ना व्यतिरिक्ताश्च देहतः ।
तेषां त्रिंशच्छुभफलाः शेषा दुष्टफलाः पुनः ॥३॥
अर्हन् बुद्धो हरिः शम्भु—र्ब्रह्मा गुह्यविनायकौ ।
लक्ष्मीगौरी नृपो हस्ती गौर्वृषः शशिभास्करौ ॥४॥
विमानगेहज्वलनाः स्रगम्बुधिसरोवराः ।
सिंहरत्नौघगिरयो ध्वजः पूर्णघटस्तथा ॥५॥
पुरीषमांसमत्स्याश्च कल्पद्रुसफलद्रुमाः ।
इति त्रिंशच्छुभाः स्वप्ना दृष्टाः सत्फलदायकाः ॥६॥
सर्वे दृष्टा राज्यकरा ऊना भूरिधनप्रदाः ।
एकं द्वयं त्रयं चापि दृष्टवंशानुसारतः ॥७॥
राजमान्यधनप्राप्ति—विद्यालाभकरं परम् ।
एषाञ्चैव करारोहो धनपुत्रादिलाभदः ॥८॥
एषामारोहणं चैव स्वस्वराज्यपदप्रदम् ।
एषां स्वदेहे विशनं राज्यभोगप्रदायकम् ॥९॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

एषां देहे प्रवेशस्तु शोकदुःखादिकारकः ।
स्त्रीणां गर्भसमावेश एतेष्वन्यतमस्य च ॥१०॥
प्रवेशो जठरे तस्याः पुत्रस्य पदमुत्तमम् ।
चतुर्दशानामेतेभ्यः स्वप्ने मुखप्रवेशतः ॥११॥
स्त्रीणामर्हच्चक्रिणोश्च जन्मसारस्य सूचकम् ।
सप्तानां वासुदेवस्य चतुर्णां सात्त्विकस्य च ॥१२॥
द्वयोर्महानरे·द्रस्यै--कस्य स्यान्मण्डलेशितुः ।
नृणां राज्यप्रदा ज्ञेया अल्पाल्पधनदायकाः ॥१३॥
एते त्रिंशन्महास्वप्ना व्यतिरिक्ताश्च देहतः ।
शुभाः शुभफलाः श्रेष्ठाः प्राणिनां हर्षदायकाः ॥१४॥
द्विचत्वारिंशदधुना दुःस्वप्ना देहवर्जिताः ।
महापापा महाघोरा दुःखदा शोकदा नृणाम् ॥१५॥
गन्धर्वा राक्षसा भूताः पिशाचाश्चापि बुक्कसाः ।
महिषा हि भुजङ्गाश्च कण्टकद्रुनदीगणः ॥१६॥
खर्जश्मशानदासेराः खरमार्जारकुक्कुराः ।
दारिद्र्यकूपसङ्गीत—नीचब्राह्मणभूतयः ॥१७॥
अस्थिच्छर्दितमःकुस्त्री--चर्मरक्ताश्मवामनाः ।
कलहो विकृता दृष्टिः शोषश्चापि महाम्भसाम् ॥१८॥
भूकम्पग्रहरागौ च निर्घातो भङ्ग एव च ।
पृथिवीमज्जनं चैव ताराणां पतनं तथा ॥१९॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

चंद्रसूर्यादिविस्फोटो महावायुर्महातपः ।
दुर्वाक्यानि द्विचत्वारिं--शद्दु स्वप्नाः प्रकीर्तिताः ॥२०॥
दर्शनं स्पर्शनं चैषां प्रवेशारोहसङ्क्रमाः ।
आगमः श्रवणं चैव स्वदेहे विशनं तथा ॥२१॥
देशे ग्रामे स्थितिश्चैषां महाकष्टप्रदायिनी ।
महारोगमहादुःख---महापापकरा अमी ॥२२॥
स्त्रीणां वैधव्यजनका नृपाणां राज्यभङ्गदाः ।
देशस्य नाशकर्तारो मुनेर्धर्मक्षयङ्कराः ॥२३॥
अन्येषां पतनायैव देहाद्वंशात्पदादपि ।
मृत्यवे क्वापि जायन्ते प्रध्वंसाय निरन्तरम् ।२४॥
इति द्वासप्ततिस्वप्ना निजदेहाद्बहिर्गताः ।
व्याख्यातं फलमेतेषां पूर्वशास्त्रानुसारतः ॥२५॥
नरा विहङ्गास्तिर्यंचो वस्तून्यन्यानि यानि च ।
स्वप्ने शुभानि भद्राय विपरीतानि चान्यथा ॥२६॥

इति रुद्रपल्लीयगच्छे श्रीवर्धमानसूरिकृते स्वप्नप्रदीपे
स्वात्मावबोधजस्वप्नाधिकारे द्वासप्ततिमहास्वप्न-
विचारो द्वितीयोद्योतः समाप्तः ॥ २ ॥

卐

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ अथ शुभस्वप्नविचारस्तृतीयोद्योतः ॥

ये स्वदेहबहिर्भूता–स्तेऽत्र स्वप्ना निदर्शिताः ।
स्वदेहपरदेहाभ्यां दृश्यन्ते सङ्गताः परे ॥ १ ॥
पूर्वं शुभाः प्रदर्श्यन्ते–ऽप्यशुभास्तदनन्तरम् ।
स्वप्नानन्तरकर्तव्यं वक्ष्यामश्च ततः परम् ॥ २ ॥
गजारोहे प्रभुत्वं स्या––द्धर्मो गोवृषरोहणे ।
गवां रोहे महीप्राप्तिः शैलारोहे महोन्नतिः ॥ ३ ॥
कुलवृद्धिर्द्रुमारोहे प्रासादारोहणे धनम् ।
प्रभुत्वं तुरगारोहे श्वेतं श्रेष्ठं परे परम् ॥ ४ ॥
हंसारोहे महाकीर्तिः सिंहारोहे महाबलम् ।
धनं स्यात्पुरुषारोहे वेडारोहेऽप्यरोगताम् ॥ ५ ॥
मन्त्रित्वं वाहनारोहे पद्मारोहे श्रियां ततिः ।
पाल्यारोहे स्वामिसेवा महिलारोहणे शुभम् ॥ ६ ॥
स्वस्य स्वस्यैव हि फलं परस्य परदर्शने ।
द्रव्यलाभे परं द्रव्यं फललाभे सुतोद्गमः ॥ ७ ॥
तुरङ्गलाभे स्वामित्वं गजलाभे च राज्यता ।
श्रीलाभे च महालक्ष्मी–र्गोलाभे भूमिभर्तृता ॥ ८ ॥
प्रतापो वह्निलाभे तु दीपलाभे चिदात्मता ।
धर्मः स्याद् वृषलाभे तु पक्षिलाभे सुभोगता ॥ ९ ॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

द्रविणं मांसलाभे तु प्रमोदो मद्यलाभतः ।
घृतमीनादिलाभे तु भवेद् गृहमहोत्सवः ॥१०॥
उपानहां पादुकानां छत्रवाहनयोरपि ।
खड्गस्य लाभे निर्देश्यं निश्चयात् स्वजनं नृणाम् ॥११॥
कुक्कुटीवडवाक्रौञ्ची—महिषीणां च लाभतः ।
पक्षिणानां च जायेत स्त्रीलाभो नात्र संशयः ॥१२॥
शस्यलाभे विवाहः स्यात् प्रीतिस्तम्बूललाभतः ।
वस्त्रलाभे च सन्मानं पदं दुग्धस्य लाभतः ॥१३॥
मञ्जिष्ठादिद्रव्यलाभे स्वजनैः प्रीतिरुत्तमा ।
शृङ्गारचामरादीनां लाभे सिंहासनस्य च ॥१४॥
सौभाग्यमायुरारोग्यं राज्यं चैव विनिर्दिशेत् ।
सिद्धिः स्यान्मन्त्रलाभे तु धान्य लाभे धनं घनम् ॥१५॥
महत्त्वं रत्नलाभे तु प्रभुता नरलाभतः ।
इत्यादिशुभवस्तूनां लाभः सर्वसुखावहः ॥१६॥
क्षीरान्नभोजने विद्या यशस्तु दधिभोजने ।
पञ्चगव्याशने कल्यं सर्पिषो भोजने जयः ॥१७॥
नरमांसाशने लक्ष्मी—नृपत्वं नृशिरोऽशने ।
शेषमांसाशने द्रव्य—मामे पक्के सुखं पुनः ॥१८॥
तिलमाषखलान् मुक्त्वा शेषान्नस्याशने धनम् ।
मद्यपाने महालाभो जलपानेऽप्यरोगता ॥१९॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

फलादिखादने नृणा—मचिन्तितधनागमः ।
तृखादने महीशत्वं पुण्यं स्याद्धिमखादने ॥२०॥
पीनश्वेताद्दतिभृतो नार्या आलिङ्गनं शुभम् ।
सुहृदालिङ्गनं श्रेष्ठं नृपालिङ्गनमिष्टदम् ॥२१॥
आलिङ्गनं जीवतां च तैस्तैः प्रीतिकरं परम् ।
लेपश्चन्दनविण्मूत्र—दध्नामधिकलाभदः ॥२२॥
अगम्यागमनं श्लाघ्यं विना शुक्रविरेचनैः ।
मलिनास्वरतं विद्यात् सर्वस्त्रीसुरतं शुभम् ॥२३॥
चुम्बनालिङ्गनरत—स्तनमर्दनकर्म यत् ।
तन्नृणां शुभदं स्त्रीभि—र्यदि च्चरति नो बलम् ॥२४॥
देवीप्रसादजनकं लक्ष्मीवृद्धिसुखप्रदम् ।
बीजभ्रंशं विना नारी--स्पर्शनालिङ्गनादिकम् ॥२५॥
देहे नारीप्रवेशस्तु महाश्रीराज्यदायकः ।
पुष्पवृष्टिः पुष्पलाभः स्वर्णवस्त्रादिवर्णणम् ॥२६॥
तत्र देहे स्वदेहे च सुखवृद्धिकरं परम् ।
देहस्य ज्वलने सौख्यं शय्यादिज्वलने तथा ॥२७॥
गृहस्य ज्वलने लक्ष्मी--र्ग्रामदाहे तटीशिता ।
ज्वलने सर्वदेशस्य महाराज्यं विनिर्दिशेत ॥२८॥
वस्त्राणि चालयन्नृणामृणमुक्तिं विनिर्दिशेत् ।
हस्तयोः क्षालने भोगान् पादशौचे च पूज्यताम् ॥२९॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

परस्त्रीणां च सम्भोगे तेषां लक्ष्मीविकर्षणम् ।
महिष्यश्वीगवां भोगे ध्रुवमारोग्यतां दिशेत् ॥३०॥
नाभौ वल्लीद्रुमादीनां प्ररोहे राज्यमुत्तमम् ।
अन्त्राणां वेष्टनं द्रंगे तदीशत्वप्रकाशकम् ॥३१॥
सर्पदंशात्करे लाभः साहस्रो दशमे दिने ।
श्वेतसर्पस्य भृङ्गस्य भ्रमर्या वृश्चिकस्य च ॥३२॥
जलौकसो गजाऽध्वंसः स महालाभहेतवे ।
रज्जूभिर्निगडैर्बन्धो विवाहः सुतकारकः ॥३३॥
मरणं स्वायुषो वृद्धयै महासन्मानलाभदम् ।
शूलारोहो राज्यदायी चर्मप्रावरणाद्धनम् ॥३४॥
शास्त्रपाठो विवेकाय भक्ष्यपाकश्च लाभदः ।
द्यूते वादे रणे चैव जयो विजयते ध्रुवम् ॥३५॥
राज्यं च शिरसो भेदा-त्सप्तधातुवधात् त्रिधा ।
गोभृङ्गताराद्यर्येन्दु-भुतकीलालपानतः ॥३६॥
नाभेर्जलोद्भवाच्चैव ध्वजालिङ्गनतस्तथा ।
सिंहसर्पव्याघ्रघाता-न्मणिपात्रे च भोजनात् ॥३७॥
गिरिद्रुमोन्मूलनाच्च राज्यमेव विनिर्दिशेत् ।
स्वाङ्गकर्तनतः सौख्यं दर्पणस्यापि लाभतः ॥३८॥
मुद्रावीणास्रजो लाभात् पृष्ठमानी समागमम् ।
पातात् प्रतोलीदुर्गादे-र्निर्भयत्वं चिरं भवेत् ॥३९॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

कृशादिलङ्घनाल्लाभः कोऽप्यचिन्त्यः प्रजायते ।
ताराद्रयेन्दुसंस्पर्शे महत्त्वं महदादिशेत् ॥४०॥
यदुक्तमेषां मध्ये तु जागरे दुःखसंश्रयम् ।
तच्छुभं शेषमशुभं स्वप्ने प्रोक्तं विचक्षणैः ॥४१॥
शुभमप्यशुभं यच्च स्वप्ने कथितमुत्तमैः ।
तत्तथा शेषमादिष्टं निंद्यं निंद्यं शुभं शुभम् ॥४२॥

इति रुद्रपल्लीयगच्छे श्रीवर्धमानसूरिकृते स्वप्नप्रदोपे
स्वात्मावबोधजस्वप्नाधिकारे शुभस्वप्नविचार-
स्तृतीय उद्योतः समाप्तः ॥ ३ ॥

॥ अथ अशुभस्वप्नविचारश्चतुर्थ उद्योतः ॥

अथ दुःस्वप्नजफलं यथाशास्त्रं प्रकाश्यते ।
रोगचिन्ताद्यभावेन जायते तस्य निश्चयः ॥ १ ॥
सङ्गीते निश्चयाच्छोको हास्ये वैलक्ष्यमञ्जसा ।
नृत्ये कुलस्य पीडा च रोगः स्याद्देहभूषणे ॥ २ ॥
रक्तगन्धः स्रगासङ्गे मरणं वा महागदः ।
मातृगर्भप्रवेशे तु सङ्कटं महदादिशेत् ॥ ३ ॥
नखकेशश्मश्रुवृद्धौ ऋणरोगौ न संशयः ।
यावन्न मुण्डनस्वप्नः पुनरेव हि जायते ॥ ४ ॥
नाभेरन्यत्र दुर्वाद्रु—प्ररोहे न शुभं क्वचित् ।
पक्षिनीडो निजे देहे ध्रुवं दारिद्र्यकारकः ॥ ५ ॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्रासादगृहवृक्षाद्रि—भृगुपातात्कुलक्षयः ।
यशोधनक्षयं विन्द्या—देतेभ्योऽप्यवरोहतः ॥ ६ ॥
सङ्क्लेशः स्याद् घृतप्राशे सङ्कटं जलमज्जने ।
जलस्नाने मुण्डने च हानिरेव सुनिश्चिता ॥ ७ ॥
तैलाभ्यङ्गे महारोगो दुर्बुद्धिस्तैलपानतः ।
पाषाणक्षीरकटुक—तिलभक्षणतो मृतिः ॥ ८ ॥
अङ्गारास्थिगुडानां च भक्षणे स्याद्दरिद्रता ।
मालिन्यं मलिने वस्त्रे नग्ने वै दुःखिता ध्रुवम् ॥ ९ ॥
पिष्टपङ्कादिकैर्लेपै—दु ष्कर्मवरणं भवेत् ।
परस्य शरणप्राप्तौ निर्देष्टव्यं महाभयम् ॥१०॥
दहने मूत्रणे छर्दौ रोगोत्पत्तिर्लघीयसी ।
शिरच्छेदे पदभ्रंशो बाहुच्छेदेऽप्यवीर्यता ॥११॥
शस्त्रस्य देहविशने विज्ञेयं वैरिणश्छलम् ।
देहे वा व्यसने वापि छत्रे वा वाहनेऽपि वा ॥१२॥
कज्जलादिप्रलेपेन महामालिन्यमादिशेत ।
छत्रभङ्गे भूमिकम्पे निर्घाते ग्रहणेऽपि च ॥१३॥
दिग्दाहे स्वप्नसम्भूते पृथिव्यां स्यादुपद्रवः ।
दुर्भिक्षमनुज्वलने विपद्वाहनभङ्गतः ॥१४॥
कृष्णं कृष्णपरीवारं लोहदण्डधरं नरम् ।
यदा स्वप्ने निरीक्षेत मृत्युर्मासैस्त्रिभिस्तथा ॥१५॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्वप्ने मुण्डितमभ्यक्तं रक्तगन्धं स्रगम्बरम् ।
यदा स्वप्नं निरीक्षेत मृत्युर्मासैस्त्रिभिस्तदा ॥१६॥
स्वप्ने स्वं भक्षयमाणं श्व—गृध्रकाकनिशाचरैः ।
उह्यमाणं खरोष्ट्राद्यै—र्यदा पश्येत्तदा मृतिः ॥१७॥
छर्दिंमूत्रं पुरीषं वा सुवर्णरजतानि वा ।
स्वप्ने पश्येद्यदि तदा मासान्नवैव जीवति ॥१८॥
शस्त्रघाते व्रणोत्पत्ति—र्दौःस्थ्यं वस्त्रे पटच्चरे ।
मृतिर्मृतालिङ्गने च दुःखं दुष्टदर्शने ॥१९॥
कत्रच्चादिपरीधाने विकारो रक्तसम्भवः ।
कुशेन्धनादिसम्प्राप्तौ रोगे मृत्युः स्ववेश्मनि ॥२०॥
सर्पवृश्चिकखर्जूरैः प्रविष्टैः कस्य नाशिके ।
ध्रुवं भवेत्तयोश्छेदो बन्धनं सर्पवेष्टनैः ॥२१॥
स्तम्भभङ्गे मुख्यमृत्यु—र्गृहपाते कुलक्षयः ।
महावृष्टौ महातापो दहने हिमपातनम् ॥२२॥
महानद्यादिपूरे च परचक्रे निजं भयम् ।
गिरिगे परचक्रं तु वृक्षशोषेऽप्यवर्षणम् ॥२३॥
अङ्गारसर्पपाषाण—रजोरक्तादिवृष्टितः ।
तत्र देशे विजानीयाद् दुर्भिक्षं राजविड्म्बरम् ॥२४॥
अशुभैः शकुनैः सर्वैं स्वप्ने दृष्टैर्महीस्पृशाम् ।
यत्प्रत्यक्षैः फलं शास्त्रे तदेव फलमादिशेत् ॥२५॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

दुःखं विदेशगमने राजदण्डे दरिद्रता ।
नीचकर्मादिकरणे किञ्चिद् दुःखं स्वकर्मजम् ॥२६॥
वल्मीकारोहणेक्ष्वेण्डभयं नियतमादिशेत् ।
रक्तस्य पतने हानिः श्रीनाशो मलवान्तितः ॥२७॥
भक्ष्ये श्वाने(शूनि) शृगाले च वानरे वानरेऽपि च ।
स्वप्ने शय्यां समायाते रोगो मृत्युश्च संकटम् ॥२८॥
रक्षोवेतालभूतेषु देहशय्यागतेषु च ।
आपन्मरणमादेश्यं छिद्रे सूर्यभूवोर्मृतिः ॥२९॥
नेत्रश्रवणयोर्नाशे मनोमोहः प्रजायते ।
विवरादिप्रवेशश्च निधिलाभोज्झितोऽशुभः ॥३०॥
मुद्रावर्जिततायः—सीसवंगादिलाभतः ।
व्यवसायस्य नैष्फल्यं स्वप्ने कथितमुत्तमैः ॥३१॥
रोगोत्पत्तौ मनोदुःखं नखनाशे दरिद्रता ।
शिरोवस्त्रादिपतने भवेदरिपराभवः ॥३२॥
अथान्यघातनात्पापं कार्यभङ्गः स्वपातनात् ।
देहे शल्यप्रवेशे तु शूलं नाडीव्रणं दिशेत् ॥३३॥
कौलीनं निष्फले चौर्ये रोगोऽप्यङ्गारभक्षणे ।
मृतकादिसमाकर्षे भवेद्भ्रूणादिघातनम् ॥३४॥
काष्ठभारे समानीते गृहदाहो न संशयः ।
इत्याद्यशुभदाः स्वप्ना विबुधैः परिकीर्तिताः ॥३५॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

शकुनानि समस्तानि स्वप्ने दृष्टानि मानवैः ।
शुभानि स्युः सुखदानि दुःखदान्यशुभानि तु ॥३६॥
वाचामगोचरं यत्स्या—दचिन्त्यं यन्मनोरथैः ।
पूर्वपूर्वभवाभ्यस्तं दृश्यते स्वप्नगं हि यत् ॥३७॥
चिन्ताप्रकोपाद्यभावे यत्स्वप्नं दृश्यते नरैः ।
तत्सर्वं सफलं बुद्ध्या व्याख्येयं शास्त्रधीमता ॥३८॥
अपरः स्वप्नविचारः कथं शास्त्रे निबद्ध्यते ।
यावान् पूर्वं विनिर्दिष्ट—स्तावानत्रोदितो मया ॥३९॥
शेषं शकुनवच्छास्त्र—बुद्धिमादाय बुद्धिमान् ।
व्याकरोतु यथाबुद्धि यथौचित्यच्छुभाशुभम् ॥४०॥

इति रुद्रपल्लीयगच्छे श्रीवर्धमानसूरिकृते स्वप्नप्रदीपे-
स्वात्मावबोधजस्वप्नाधिकारेऽशुभस्वप्नविचार-
श्चतुथ उद्योतः समाप्तः ॥४॥

॥ अथ शुभाशुभविचारः पञ्चम उद्योतः ॥

स्वप्नानन्तरकर्तव्यं कथयामि यथाविधि ।
किं कर्तव्यं शुभे स्वप्ने विरुद्धे क्रियते च किम् ॥ १ ॥
प्रकोपचिन्तानिर्मुक्तः स्वप्नं दृष्ट्वा शुभं नरः ।
प्रबुद्धो यस्तु जीवेति जय नन्देतिवाङ्मुखः ॥ २ ॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सुखासननिविष्टः सन् स्वप्नस्मरणतत्परः ।
निजेष्टदेवतामन्त्र—स्तोत्रनामग्रहान्वितः ॥ ३ ॥
नमोऽस्तु ते जगन्नाथे जगत्स्वामिनि चाम्बिके ।
प्रयच्छ प्रार्थयामि त्वां स्वप्नस्यामुष्य मे फलम् ॥ ४ ॥
इति वार्णीं वदन् वारं—वारं शुभकथापरः ।
नयेद्विभावरीं शेषां यावत्सूर्योदयो भवेत् ॥ ५ ॥
मलमूत्रे ह्यनुत्सृज्य दुःश्रवाच्छादितश्रवाः ।
मूर्खाणां कृपणानां च स्त्रीजितानां च पापिनाम् ॥ ६ ॥
दुर्भाषिणां द्वेषिणां च खलानां गुरुनिन्दिनाम् ।
मुखान्यपश्यन्तेषां व्रजेत्स्वप्नमनुस्मरन् ॥ ७ ॥
राजानं स्वामिनं वापि मंत्रिणं बुद्धिशालिनं ।
गुरुं विप्रं लिङ्गिनं च व्रजेत् स्वप्नार्थबोधिनम् ॥ ८ ॥
फलं पुष्पं तथा द्रव्यं तस्योपायनतां नयेत् ।
तं प्रणम्य महाभक्त्या स्वप्नं तस्याग्रतो वदेत् ॥ ९ ॥
तन्मुखात्तत्फलं श्रुत्वा जय जीवेतिवाग्नरः ।
पुनः प्रणम्य सत्कारं तस्य कुर्याद्विशेषतः ॥१०॥
स्त्रीणां च मूढबुद्धीनां बालानां पापिनां पुरः ।
शुभं स्वप्नं न चाख्येयं न श्राव्यं तन्मुखात् फलम् ॥११॥
तथा विलोक्य दुःस्वप्नं पुनः शयनमाचरेत् ।
अमङ्गलं प्रतिहतं वाचमेवं वदेत्ततः ॥१२॥

For Private And Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आख्येयं नैव कस्यापि मलं मूत्रं समुत्सृजेत् ।
स्नानं दानं जपं होमं विशेषेण समाचरेत् ॥१३॥
उपवासं तद्दिने तु कृत्वा स्वप्नार्थवेदिनः ।
प्रणम्य तन्मुखात् श्रव्यं स्वप्नशास्त्रं समस्तकम् ॥१४॥
एतेनैव विधानेन दुःस्वप्नः प्रलयं व्रजेत् ।
शुभः स्वप्नो द्वितीयस्यां रजन्यां जायते ध्रुवम् ॥१५॥

इति रुद्रपल्लीयगच्छे आचार्यश्रीवर्धमानसूरिकृते स्वप्नप्रदीपे
स्वात्मावबोधजस्वप्नाधिकारे शुभाशुभस्वप्नविचारे
पंचमोद्योत समाप्तः ॥ ५ ॥

॥ इति श्रीस्वप्नप्रदीपः समाप्तः ॥

For Private And Personal Use Only